

Wrocław, 3 listopada 2020 r.

Prof. dr hab. Robert Alberski

Ocena
osiągnięcia naukowego w postaci monografii
„Szkoly wyższe w kształtowaniu kapitału ludzkiego we współczesnej gospodarce”,
Wydawnictwo Difin, Warszawa 2019, ss. 254,
pozostałego dorobku naukowego, działalności dydaktycznej i organizatorskiej
dr Agaty Szydlik-Leszczyńskiej

Agata Szydlik-Leszczyńska w 2005 r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu na podstawie rozprawy „*Kwalifikacje absolwentów wybranych kierunków wyższych uczelni technicznych w świetle potrzeb rynku pracy*”, napisanej pod kierunkiem prof. Zdzisławy Janowskiej. Po uzyskaniu stopnia doktora podjęła pracę na stanowisku adiunkta w Instytucie Prawa, Ekonomii i Administracji na Wydziale Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Wcześniej, w latach 2000-2005, pracowała jako asystent na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Łódzkiej.

Ocena osiągnięcia naukowego

Przedmiotem oceny jest monografia pt. „Szkoly wyższe w kształtowaniu kapitału ludzkiego we współczesnej gospodarce” (Warszawa 2019, ss. 254). Jej strukturę tworzą wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie, bibliografia oraz spis tabel, wykresów i rysunków.

Problem badawczy, któremu poświęciła swoją monografię Habilitantka należy uznać za wyjątkowo istotny, a jednocześnie interesujący i złożony. Relacje uczelni wyższych z otoczeniem gospodarczym i społecznym, ciągła konfrontacja absolwentów z wymaganiami dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, wpływ kształcenia na poziomie szkoły wyższej na kształtowanie się kapitału społecznego to kwestie istotne zarówno z punktu widzenia polityki

edukacyjnej, jak i innych polityki publicznych. Wpisują się one w szerszą debatę dotyczącą roli wyższych uczelni we współczesnym społeczeństwie i ich odpowiedzialności za przygotowanie wysoko wykwalifikowanych specjalistów, którzy będą potrafili mierzyć się z wyzwaniami współczesnego świata.

Zgodnie z zamysłem Habilitantki, celem pracy *„jest określenie przygotowania osób młodych z wyższym wykształceniem do funkcjonowania na współczesnym rynku pracy w kontekście ich sytuacji na tym rynku oraz regionalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych”* (s. 10). Rozważania te zostały osadzone w kontekście regionalnym, ze względu na to, że dotyczą przede wszystkim województwa świętokrzyskiego. Autorka sformułowała także sześć celów szczegółowych. Zarówno cel zasadniczy, jak i cele szczegółowe zostały określone w sposób niebudzący wątpliwości, jednoznacznie i konkretnie.

Struktura pracy pozwala na realizację założonych celów. Narracja prowadzona w kolejnych rozdziałach jest spójna i uporządkowana. W rozdziale pierwszym Habilitantka dokonała przeglądu definicji kluczowego dla monografii pojęcia kapitału ludzkiego, uwzględniając także różne podejścia państwa do jego kształtowania. Dalszą część rozdziału poświęcono kompetencjom rozumianym jako wyznacznik kapitału ludzkiego. W końcowych fragmentach tego rozdziału znalazły się rozważania dotyczące roli wyższych uczelni w kształtowaniu kapitału ludzkiego. Interesujące są zwłaszcza refleksje odnoszące się do specyfiki różnych systemów edukacyjnych w zakresie budowania różnych odmian kompetencji zawodowych i społecznych. Rozdział ten kończy się ważnym z punktu widzenia dalszej części pracy spostrzeżeniem, że zmiany w funkcjonowaniu systemów edukacyjnych nie są jedynie – co oczywiste – wymuszane przez czynniki zewnętrzne, ale mogą być także inicjowane w ramach systemu edukacyjnego, w którym to procesie wyższe uczelnie mogą odgrywać szczególną rolę.

Drugi rozdział monografii autorstwa A. Szydlik-Leszczyńskiej został poświęcony charakterystyce współczesnego rynku pracy. Habilitantka wykazała się w nim bardzo dobrą orientacją w omawianych kwestiach, wszechstronnie charakteryzując uwarunkowania popytu na pracę, wpływ procesu globalizacji na lokalne rynki pracy, nierówności na nich panujące, uwarunkowania demograficzne oraz wpływ procesów migracyjnych. Dużo miejsca w tym rozdziale zajęło także przedstawienie koncepcji dualnego rynku pracy, w ramach którego *„pracobiorcy i pracodawcy działają na podstawie odmiennych zasad postępowania i które charakteryzują się różnymi, możliwymi do określenia cechami”* (s. 67). Tę część pracy można

ocenić bardzo wysoko pod względem merytorycznym. Autorka wykazała się erudycją, a także znajomością najnowszych trendów obserwowanych na rynku pracy.

Ważne uzupełnienie rozważań zawartych w poprzedniej części monografii stanowi rozdział trzeci, w którym Habilitantka charakteryzuje wymagania wobec pracowników, z którymi mamy do czynienia we współczesnej gospodarce. Autorka wskazuje na duże znaczenie wiedzy i kompetencji jako niezbędnych elementów umożliwiających odnalezienie swojego miejsca na rynku pracy. Podejście zaprezentowane przez Autorkę w tym rozdziale jest dość jednostronne, gdyż znacznie więcej miejsca poświęca oczekiwaniom pracodawców wobec pracowników niż na odwrót. Trzeba jednak przyznać, że nie pomija całkowicie tej kwestii, o czym świadczy umieszczenie w końcowej części rozdziału fragmentu poświęconego negatywnym skutkom wzrostu wymagań wobec pracowników.

Rozdział czwarty, pt. „Polityka państwa na rynku pracy wobec osób młodych”, jest z kolei – w mojej opinii – zdecydowanie najsłabszą częścią recenzowanej monografii. Najwięcej miejsca poświęca w nim Autorka polityce państwa na rynku pracy w Polsce, szczegółowo przedstawiając liczne strategie i programy realizowane w tym zakresie. W tej części pracy elementy opisowe zdecydowanie dominują nad analitycznymi. Zbyt wiele miejsca zajmują przytaczane niemal dosłownie fragmenty rozmaitych aktów prawnych oraz oficjalnych dokumentów. Brak natomiast krytycznej refleksji nad przydatnością i skutecznością stosowanych w polityce państwa instrumentów. Jaskrawym przykładem niech będzie liczący mniej więcej dwie strony fragment poświęcony Akademickim Biurom Karier, w którym Habilitantka nie wychodzi poza powszechnie znane ogólniki, odwołując się najpierw do przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (przypis 310 na s. 143), a potem bezkrytycznie przytaczając opinie z oficjalnego dokumentu (przypisy 311-314).

Zwieńczeniem monografii jest obszerny, liczący ponad 80 stron rozdział piąty, charakteryzujący stan i perspektywy rozwoju kapitału ludzkiego na przykładzie województwa świętokrzyskiego. W tej części pracy otrzymujemy świetnie napisaną, solidnie udokumentowaną analizę przypadku. Autorka, opierając się na danych statystycznych, dokładnie charakteryzuje sytuację absolwentów na regionalnym rynku pracy i tendencje, które dają się na nim zaobserwować. W rozdziale tym przedstawiono także wyniki badań dotyczących poziomu kompetencji absolwentów szkół wyższych w regionie, uwzględniające zarówno absolwentów, jak i pracodawców. Równie interesujący fragment tego rozdziału stanowi omówienie badań dotyczących losów absolwentów. Końcowa część tego niezwykle

interesującego opracowania zawiera przedstawienie programów wsparcia młodych ludzi wchodzących na rynek pracy realizowanych zarówno przez urzędy pracy, jak i przez szkoły wyższe.

W dobrze napisanym zakończeniu Habilitantka zaprezentowała nie tylko najważniejsze wnioski ze swojej pracy, ale przedstawiła zagrożenia dla beneficjentów szkół wyższych w regionie oraz rekomendacje dla nich, które – jak pisze Autorka – „*mają na celu lepsze dopasowanie zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym absolwentów do potrzeb pracodawców*” (s. 238).

Monografia autorstwa A. Szydlik-Leszczyńskiej opiera się na solidnej i zróżnicowanej bazie źródłowej, obejmującej starannie dobraną literaturę przedmiotu dostępną przede wszystkim w języku polskim. Dziwić może niewielka liczba przytoczonych publikacji obcojęzycznych, zwłaszcza w pierwszych trzech, bardziej teoretycznych rozdziałach. Uzupełnieniem bazy źródłowej są akty prawne, dokumenty, dane statystyczne, a także wyniki badań empirycznych.

Poziom merytoryczny i metodologiczny monografii pt. „*Szkoły wyższe w kształtowaniu kapitału ludzkiego we współczesnej gospodarce*” jest na tyle wysoki, że ta publikacja stanowi osiągnięcie będące solidną podstawą do ubiegania się o awans na kolejny stopień naukowy. Jest to bowiem dzieło dojrzałe, przemyślane, odwołujące się do wieloaspektowych badań empirycznych. Habilitantka wykazała dużą staranność w zakresie konceptualizacji problemu badawczego, w stawianiu pytań badawczych, w doborze metod oraz w realizacji procedur analitycznych. Jednak pewną słabością monografii jest to, że Habilitantka nie poświęciła uwagi rozważaniom dotyczącym kwestii metodologicznych, co odnosi się także do tych badań, których wyniki wykorzystano w ostatnim rozdziale pracy. Niemniej jednak konstrukcja pracy, sposób prowadzenia narracji, prezentowania danych, stawiania pytań i wyciągania wniosków dowodzi wysokich umiejętności warsztatowych Habilitantki.

Monografia autorstwa dr Agaty Szydlik-Leszczyńskiej, mimo zasygnalizowanych słabości, zasługuje na pozytywną ocenę. Pracę tę cechuje trafność doboru tematu oraz konsekwencja w realizacji celów badawczych. Publikacja ta charakteryzuje się rzetelnością naukową, precyzją i jasnością w sposobie prezentowania treści. Monografia została poświęcona zagadnieniom z zakresu polityk publicznych, co – zgodnie z obowiązującym podziałem na dyscypliny naukowe – bez żadnych wątpliwości sytuuje ją w ramach nauk o polityce i administracji. Stanowi znaczny wkład do tej dyscypliny w zakresie badań nad polityką

ekonomiczną oraz polityką edukacyjną, zwłaszcza w zakresie kształtowania kapitału ludzkiego oraz roli wyższych uczelni w budowaniu kompetencji wymaganych na współczesnym rynku pracy. Monografia pt. „Szkoły wyższe w kształtowaniu kapitału ludzkiego we współczesnej gospodarce” spełnia wymogi określone w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65 poz. 595 z późn. zmianami).

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Oprócz monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe, dorobek dr Agaty Szydlik-Leszczyńskiej obejmuje 2 monografie (jedna autorska i jedna pod redakcją), 19 artykułów w czasopismach oraz 24 rozdziały w pracach zbiorowych (uwzględniłem tylko te, opublikowane przez Habilitantkę po uzyskaniu stopnia doktora w 2005 roku). Ponadto Habilitantka wykazała w dorobku dwie pozycje o charakterze podręczników akademickich (monografia oraz rozdział w pracy zbiorowej).

Podobnie jak monografia habilitacyjna, wymienione publikacje koncentrują się na kwestiach związanych z kompetencjami niezbędnymi we współczesnej gospodarce i życiu społecznym, wchodzeniu absolwentów wyższych uczelni na rynek pracy, czy wreszcie na ocenie poziomu kompetencji osób kończących studia wyższe.

Jeśli chodzi o artykuły w czasopismach, to Habilitantka publikuje w uznanych czasopismach krajowych, ale przede wszystkim ekonomicznych. Nie publikowała dotychczas w czasopismach związanych z naukami o polityce. Tylko jeden artykuł (Habilitantka jest jego współautorką) opublikowano po angielsku w czasopiśmie wydanym na Uniwersytecie w Belgradzie. Jeśli chodzi o rozdziały w pracach zbiorowych, większość z nich Habilitantka opublikowała w publikacji wydawanych w Kielcach, ale można w jej dorobku znaleźć także teksty opublikowane w innych ośrodkach akademickich Polsce. Jeden z rozdziałów został także opublikowany po angielsku w publikacji wydanej przez Uniwersytet w Żylinie.

Biorąc pod uwagę znaczący pod względem ilościowym dorobek Habilitantki, dziwić może dość niska w momencie składania wniosku liczba cytowań w bazie Google Scholar (49) i indeks Hirscha zaledwie na poziomie 2.

Po uzyskaniu stopnia doktora w 2005 roku, dr A. Szydlik-Leszczyńska przedstawiła referaty na 23 konferencjach naukowych, w tym kilku zagranicznych. Brakuje jednak na tej

liście konferencji ważnych dla środowiska politologicznego, co sprawia, że dorobek Habilitantki jest raczej słabo znany w tym środowisku naukowym.

Habilitantka posiada niezbędne doświadczenie w realizacji projektów badawczych. Większość z nich była finansowana ze środków europejskich (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój). Projekty te koncentrowały się wokół kwestii związanych z problemami rozwoju regionalnego województwa świętokrzyskiego oraz funkcjonowania lokalnego rynku pracy. Efektem tych projektów były ekspertyzy, publikacje naukowe oraz wystąpienia na konferencjach naukowych.

Analiza dorobku naukowego dr Agaty Szydlik-Leszczyńskiej wskazuje, że po uzyskaniu stopnia doktora jej rozwój naukowy przebiegał w sposób systematyczny i uporządkowany. Pod względem ilościowym nie budzi on żadnych zastrzeżeń. Jednak tylko niewielka część tego dorobku mieści się w ramach dyscypliny nauki o polityce i administracji. Są to te publikacje, które odnoszą się do analizy polityk publicznych. Inną słabością, na którą należy wskazać, jest niski poziom umiędzynarodowienia tego dorobku. Habilitantka publikuje głównie w krajowych wydawnictwach i czasopismach, niezbyt często prezentuje swoje osiągnięcia na konferencjach międzynarodowych. Jest to o tyle dziwne, że publikacje Habilitantki prezentują dobry poziom merytoryczny i metodologiczny.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Dr Agata Szydlik-Leszczyńska posiada duże doświadczenie w zakresie opieki naukowej nad studentami. W pod jej opieką powstało i zostało obronionych 195 prac dyplomowych. Uczestniczyła także w przygotowaniu nowej specjalności na kierunku Ekonomia. Doświadczenia dydaktyczne zdobywała podczas wyjazdów na zagraniczne staże w ramach programu ERAZMUS.

Habilitantka może także wykazać się aktywnością w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Z ramienia UJK w Kielcach uczestniczyła w pracach Wojewódzkiej Rady Programowej OHP, obecnie jest przedstawicielem uczelni w Regionalnym Komitecie Rozwoju Ekonomii Społecznej przy Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Wykonuje ekspertyzy i inne opracowania na zamówienie organów władzy publicznej, współpracuje także z nimi także w przygotowaniu konferencji upowszechniających wyniki uzyskane podczas realizacji projektów badawczych.

Dr Agata Szydlik-Leszczyńska podejmuje także działania na rzecz środowiska naukowego. Była organizatorem lub współorganizatorem konferencji naukowych, jest członkiem krajowych towarzystw naukowych (Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej), recenzowała artykuły naukowe dla czasopisma *Studia i Materiały „Miscellanea Oeconomicae”*.

Podsumowując tę część oceny, uznaję, że w zakresie działalności dydaktycznej i organizacyjnej Habilitantka spełnia na dostatecznym poziomie wymogi określone przepisami prawa.

Wnioski końcowe

Ostateczna ocena osiągnięcia naukowego, dorobku oraz aktywności dydaktycznej i organizacyjnej dr Agaty Szydlik-Leszczyńskiej nie jest zadaniem łatwym. Na jednoznacznie pozytywną ocenę zasługuje monografia pt. „Szkoly wyższe w kształtowaniu kapitału ludzkiego we współczesnej gospodarce”. Mieści się ona w ramach dyscypliny, w ramach której Habilitantka chce uzyskać awans naukowy i prezentuje dobry poziom merytoryczny i metodologiczny. Pozostałe oceniane elementy budzą większe wątpliwości. Pozostały dorobek naukowy pod względem ilościowym i jakościowym w zasadzie spełnia kryteria wymagane we wniosku nadanie stopnia doktora habilitowanego, jednak w większości nie mieści się w zakresie nauk o polityce i administracji, ale bardziej w zakresie ekonomii i zarządzania. Ponadto Habilitantka nie publikuje w czasopismach politologicznych, nie uczestniczy także w wydarzeniach naukowych ważnych dla tego środowiska. Z kolei osiągnięcia w zakresie dydaktyki i działań organizacyjnych są raczej skromne i spełniają wymogi jedynie na dostatecznym poziomie.

W tych okolicznościach, ważąc wszystkie za i przeciw, przychylam się jednak do pozytywnej oceny wniosku dr Agaty Szydlik-Leszczyńskiej. Kieruję się przede wszystkim wysoką oceną monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe. Zdaję sobie także sprawę, że naukowiec skupiający swoją aktywność na pograniczu różnych dyscyplin, czy też prowadząc interdyscyplinarne badania, ubiegając się o stopień naukowy znajduje się w trudniejszej sytuacji niż ci, którzy poruszają się bardziej utartymi ścieżkami rozwoju naukowego.

Konkludując stwierdzam, że pozytywna ocena monografii pt. „Szkoly wyższe w kształtowaniu kapitału ludzkiego we współczesnej gospodarce”, stanowiącej osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach

naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65 poz. 595 z późn. zmianami), wnoszącego znaczny wkład w rozwój nauk o polityce i administracji, dorobek naukowy, działalność dydaktyczna i organizatorska, odpowiadają wymogom określonym w przywołanej ustawie oraz rozporządzeniu MNiSW w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Na tej podstawie opowiadam się za nadaniem dr Agacie Szydlik-Leszczyńskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

Prof. dr hab. Robert Alberski